

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Навчально-науковий інститут новітніх освітніх технологій
Кафедра податків та фіскальної політики

ХОМ'ЯК Софія Василівна

Бюджетоформуюча роль митної системи в умовах оптимізації митних формальностей / Role of Customs System in the Formation of Budget Under Conditions of Optimization of Customs Formalities

спеціальність: 072 - Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма - Митна справа

Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи
ФМСзм-21
С. В. Хом'як

Науковий керівник:
к.е.н., доцент, А. І. Луцик

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

"__" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри
_____ А. І. Луцик

ТЕРНОПІЛЬ - 2021

БЮДЖЕТОФОРМУЮЧА РОЛЬ МИТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ОПТИМІЗАЦІЇ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАТИ ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ.....	6
1.1. Науково-теоретичне обґрунтування митних формальностей щодо оформлення та контролю за переміщенням товарів.....	6
1.2. Правове забезпечення здійснення митних формальностей в Україні ..	15
Висновки до 1 розділу	18
РОЗДІЛ II ПРАГМАТИКА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ.....	20
2.1. Оцінка організації митних формальностей при переміщенні товарів..	20
2.2. Аналіз ризиків, що виникають при здійсненні митних формальностей	26
2.3. Оцінка взаємодії з органами іноземних держав при здійсненні митних формальностей.....	35
Висновки до 2 розділу	41
РОЗДІЛ III ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ.....	43
Висновки до 3 розділу	47
ВИСНОВКИ.....	49
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ВСТУП

Ефективне митне регулювання як складова частина державного регулювання економіки є невід'ємним елементом державної політики сучасної європейської держави. Нагальна потреба забезпечення дохідної частини бюджету за допомогою податків, з одного боку, а з іншого – зацікавленість держави у пожвавленні економічної активності та покращенні результатів діяльності суб'єктів господарювання зумовлюють необхідність поглибленого вивчення можливостей удосконалення митних формальностей.

Митні формальності являються характерним процесом глобальної економіки і мають безпосередній вплив на її розвиток. Дослідження сучасних тенденцій митних формальностей є вкрай важливим з огляду на необхідність формування державної політики стимулювання розвитку вітчизняного виробника та захисту інтересів споживачів.

Після підписання Угоди про інтеграцію між Україною та Європейським союзом виникає необхідність дослідження впливу умов Угоди на національний ринок споживання та дослідження ринку ЄС з метою інтеграції української економіки у європейську.

Метою випускної роботи є проведення аналізу сучасного стану митних формальностей щодо товарів, виявлення проблемних питань, які впливають на фіскальну ефективність, а також виокремлення проблемних аспектів та основних напрямів реформування даного процесу в Україні.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- здійснити науково-теоретичне обґрунтування митних формальностей
- узагальнити правове забезпечення митних формальностей
- дослідити бюджетні ефекти від здійснення митних формальностей в Україні;
- дослідити ризики, що виникають при здійсненні митних формальностей;

- провести оцінку взаємодію з іноземними органами при здійсненні митних формальностей;
- сформулювати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо удосконалення митних формальностей з врахуванням зарубіжного та національного досвіду.

Об'єктом дослідження є теоретичні та організаційні аспекти реалізації митних формальностей у митній справі.

Предметом дослідження є практика здійснення та перспективи удосконалення митних формальностей у контексті збереження потенціалу бюджетних ресурсів.

Інформаційною базою дослідження є правові акти ВРУ, Президента України, Кабінету Міністрів України, Національного банку України, Державної митної та фіскальної служби України, Державної служби статистики України, Міністерства економіки України, вітчизняна та зарубіжна література, а також науко-дослідні праці та публікації у періодичних виданнях вітчизняних і зарубіжних авторів з питань митного оподаткування та митних формальностей.

Методологічним фундаментом дослідження є діалектичний метод наукового пізнання та системний підхід щодо митного адміністрування, в межах якого застосовувалися наукові методи аналізу та синтезу, загального й конкретного, історичний метод, метод наукової абстракції і статистичні прийоми групування, динамічних порівнянь, графічного зображення.

Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш суттєві наукові результати дослідження, що містять елементи наукової новизни полягають у формулюванні пропозиції щодо оптимізації та спрощення митних формальностей в Україні у напрямку подальшого розвитку електронних сервісів та цифровізації цієї діяльності.

Результати нашого дослідження оприлюднені на конференціях: Всеукраїнська науково-практична конференція Всеукраїнських науково-

практичній конференціях: «Фіскальна політика в умовах євроінтеграційних процесів».

Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАТИ ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ

1.1. Науково-теоретичне обґрунтування митних формальностей щодо оформлення та контролю за переміщенням товарів

Невід’ємним процесом митної справи України є здійснення митних формальностей. Згідно Митного кодексу України під ними слід розуміти – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і органами доходів і зборів, а також автоматизованою системою митного оформлення з метою дотримання вимог законодавства України з питань митної справи. Інакше кажучи, під митними формальностями слід розуміти увесь процес, що стосується переміщення товарів через митний кордон. Ключовими елементами цього є митне оформлення та митний контроль.

Митне оформлення є обов’язковою умовою для ввезення або вивезення товарів, транспортних засобів або речей. Всі товари що перетинають митний кордон підлягають митному оформленню. Однією з головних вимог для митного оформлення є митна декларація, яка може бути у двох формах: письмовій та усній.

Митна декларація – заява встановленої форми, яка містить відомості, щодо товарів та транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України.

Проходження митного огляду є необхідною умовою для митного оформлення, але не завжди достатньо, оскільки предмети можуть підлягати іншим видам контролю. До форм митного нагляду належать такі (рис. 1.1).

Основною і найпоширенішою формою митного контролю є перевірка документів та відомостей, необхідних для визначених видів контролю. Отже,

за методом декларування та найменуванням товарів визначити наявність документів, необхідних митниці для контролю товарів, перевірити правильність оформлення документів на перевезення вантажів, перевірити відповідність зазначених у них відомостей.



Рис. 1.1. Функціональні прояви митних формальностей в Україні

** побудовано автором самостійно*

Огляд та переогляд товарів і транспортних засобів може здійснюватися шляхом повного або часткового відкриття транспортного засобу, тари, упаковки. Даний вид контролю застосовується для виявлення незадекларованих предметів або предметів контрабанди, що є доволі частим явищем на кордоні.

Слід також зазначити, що залежно від характеристик товарів, які зумовлюють особливості митних формальностей, виділяють підвиди митних формальностей товарів: митні формальності щодо ручної поклажі та щодо, як супроводжуваного, так і не супроводжуваного. Митний формальності щодо транспортних засобів визначається їх видом (рис.1.2).

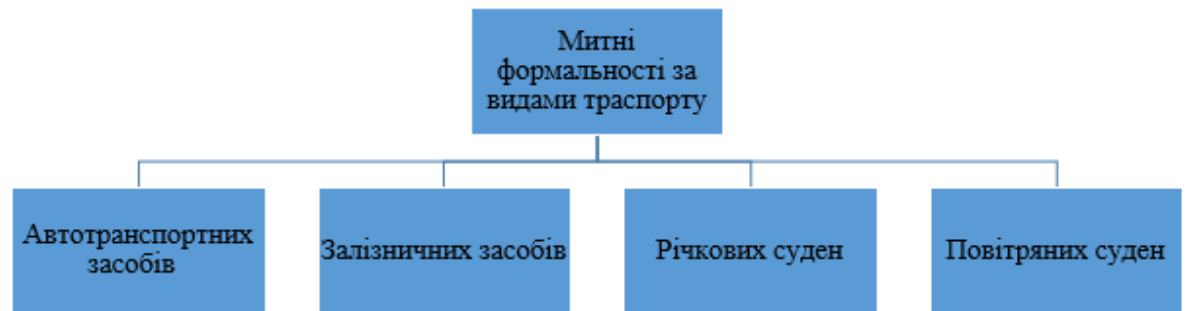


Рис. 1.2. Митні формальності щодо різних видів транспортних засобів

** побудовано автором самостійно*

Якісне здійснення митного контролю буде відігравати важливу роль в митних формальностях, оскільки від виявлення порушень, як зі сторони суб'єкта господарювання так і працівника митного органу буде залежати процедура митного оформлення і які суми коштів надійдуть до бюджету у вигляді податків. Митний контроль є важливим елементом державного управління в галузі зовнішньоекономічної діяльності, оскільки за допомогою нього відбувається захист інтересів національного товаровиробника.

Документи, необхідні для митного контролю можуть розглядатись як при оформленні переміщуваних товарів, так і при проведенні митного огляду. На основі цього можна сказати, що митний контроль як перевірка – це операції митних органів України з приводу перевірки переміщуваних товарів і транспортних засобів, документів і відомостей, які необхідні для митних цілей.

У відповідності до ст. 335 Митного кодексу України, при перетині вантажів або комерційних транспортних засобів через митний кордон України декларант, його уповноважена особа або перевізник відповідно до способу перевезення товарів надає такі документи та автомобільні транспортні матеріали до Державної митної служби України в паперовій або електронній формі[38]:

- документи на транспортний засіб, особливо документи, що містять відомості про його національну реєстрацію (країну реєстрації);
- транспортні (для перевезення) документи (міжнародна накладна);
- назва продукту;
- Вага брутто (кг) або об'єм вантажу (куб.м), за винятком габаритних вантажів.

Митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, які переміщуються через митний кордон України в незалежності обкладання них податками. Даний контроль передбачає проведення мінімуму процедур, необхідних для додержання митного законодавства і водночас досягнення максимальної їх якості і результативності. Обсяг даних процедур передбачений Митним кодексом, іншими нормативно-правовими актами, а також на основі міжнародних договорів. Контроль у пунктах пропуску здійснюється цілодобово на основі технологічної схеми пункту пропуску.

Однією з ключових умов ефективного митного контролю є незалежність митного органу від політики та певного кола персоналу, що представляє його економічні інтереси. Ця умова є запорукою прозорого та ефективного митного контролю.

Згідно зі ст. 336 Митного кодексу України: «митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів шляхом: перевірки документів та відомостей, митного огляду, обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, усного опитування громадян, перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем» [38].

Товари і транспортні засоби перебувають під митним контролем з моменту його початку і до його закінчення у відповідності до заявленого

митного режиму. У разі ввезення товарів митний контроль розпочинається з моменту перетину митного кордону, а в разі вивезення з моменту пред'явлення товарів для митного оформлення та їх декларування. Тривалість перебування товарів під митним контролем у пункті пропуску встановлюється в технологічній схемі пропуску через державний кордон.

Митний контроль закінчується:

- у разі ввезення товарів на митну територію, тобто після сплати всіх необхідних податків;
- у разі вивезе товарів за межі України.

Для вибору форм митного контролю використовується система управління ризиками. Під ризиком можна розуміти ймовірність недотримання фізичною особою, підприємцем вимог законодавства стосовно переміщення товарів через митний кордон. Поняття митного ризику в різних країнах схожі, але вони мають свої національні ознаки. Так, наприклад, у країнах – членах Європейського Союзу митний ризик тлумачать як «імовірність настання події, котра може виникнути під час ввезення, вивезення, транзиту або кінцевого використання товарів, що переміщуються між митною територією ЄС і країнами або територіями за його межами, а також за належності товарів, які не мають статусу товарів Співтовариства».

Митний огляд проводиться у пунктах пропуску працівниками пункту пропуску – митниками. Митний огляд – візуальний огляд багажу фізичних осіб, товарів, транспортних засобів та вантажних ємкостей, пломб і печаток. Разом з тим при проведенні митного огляду може проводитись особистий огляд в разі потреби.

Особистий огляд громадян може бути проведений за рішенням начальника митного органу на основі відповідної підстави. Причиною може бути приховання особою товарів, які є заборонені до ввозу або ввозяться з порушенням митних правил. Рішення про проведення даного огляду

приймається у письмовій формі шляхом накладання резолюції на рапорті посадової особи митного органу.

Перед початком особистого огляду необхідно оголосити фізичній особі про його проведення, ознайомити особу з його правами та обов'язками та запропонувати добровільно видати товари, які він переміщує з порушенням митного законодавства.

Громадяни, які проходять огляд на митниці, мають право:

- бути ознайомлені з рішенням про проведення особистих оглядів та порядком їх проведення;
- розуміти свої права та обов'язки під час медичного огляду;
- порушуючи вимоги національного митного законодавства щодо переміщення через митний кордон, добровільно видати товар;
- ознайомитися з актом особистого огляду після складання та зробити заяву, яка пов'язана з таким актом;
- оскаржити рішення митних органів про проведення таких перевірок.

Особисті огляди повинні проводитись у спеціально відведених та відмежованих приміщеннях, які відповідають встановленим вимогам, одностатевими працівниками митниці, а в разі потреби – лікарями.

Також може проводитись огляд речей громадянина за його відсутності на основі:

- якщо є підстави вважати, що несупроводжуваний багаж містить предмети, які загрожують життю та здоров'ю людей, тварин і рослин, а також навколишньому середовищу;
- громадяни або довірені їм особи не з'явилися протягом місяця з дня отримання їх ручної поклажі;
- якщо товар відправляється міжнародною поштою;
- якщо предмети залишаються на території України, порушується обов'язок щодо транзиту цих предметів територією України.

Огляд та переогляд речей за відсутності громадянина чи уповноваженої ним особи відбуваються у присутності представників підприємства, що здійснює перевезення, пересилання таких речей чи їх зберігання.

Митний контроль в процесі свого формування і розвитку має давню історію. Він є одним із найдавніших форм державного контролю. Проблематикою митного контролю постійно опікувались, оскільки він слугував одним із заходів наповнення державної скарбниці.

Митний контроль являє собою важливий механізм регулювання зовнішньо-економічної діяльності і підтримує баланс інтересів країн Світової організації торгівлі. З його допомогою держава може ефективно забезпечувати власні економічні інтереси та протистояти економічній експансії з боку інших країн.

Поява митного контролю спочатку була зумовлена потребою поповнення державної скарбниці, а в сучасний час він є необхідним для захисту економічних інтересів держави, тобто підтримки національних товаровиробників.

Розглядаючи сутність митного контролю, доцільно розглянути митну справу України та порядок її становлення.

Протягом віків митниця являлась одним із факторів державності і незалежності країни її фінансового суверенітету. Розвиток власної державної митної справи розпочався з проголошення державного суверенітету і незалежності України. Після цього виникла нагальна потреба захисту економічних інтересів Української держави.

У 1991 році Указом Президента було утворено Державний митний комітет України. Основним його завданням є захист економічної безпеки країни, дотримання митних правил, митний контроль, митне оформлення товарів і транспортних засобів..

В цей період в Україні налічувалось 25 митниць та 49 митних постів, які були зосереджені переважно на заході та півдні країни. Мала кількість

працюючого персоналу, недосконалість законодавства та відсутність технічного забезпечення слугувало неможливістю ефективного застосування митного контролю, що слугувало великою кількістю митних правопорушень та ввезенню товарів і транспортних засобів в країни без виконання всіх обов'язкових формальностей.

Указом Президента від 16 грудня 1993 року затверджено програму розбудови державного кордону України. Вступ України до Всесвітньої митної організації у 1992 році дав значний поштовх до розвитку митної справи України в цілому. З цього періоду розпочинається важливий етап розвитку митного контролю та митної сфери в цілому на основі міжнародної практики та співпраці з митною організацією.

З метою удосконалення митного контролю у 1997 році було введено обов'язковий облік всіх транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон. В цей же період з метою недопущення шахрайства із заниженням митної вартості товарів було створено відділ митної вартості.

Для спрощення та прискорення митного контролю товарів, переміщуваних громадянами через митний кордон, у пунктах пропуску було створено спільний контроль з митними службами сусідніх країн. У пунктах пропуску були створені “зелені” та “червоні” смуги руху – коридори.

Наступним кроком у спрощенні заходів митного прикордонного контролю є прийняття низки законів та законопроектів щодо запровадження попереднього документального контролю як функції митного органу. Так, з 2011 року Президентом України був підписаний закон України № 2973 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через кордон України».

Митна справа в Україні розвивається у напрямку гармонізації та уніфікації до світових стандартів. Україна самостійно визначає митну

політику її напрямки та здійснює митне регулювання на своїй території, беручи до уваги європейський досвід.

Митне регулювання здійснюється відповідно до Митного кодексу, законів України та міжнародних договорів, які були підписані та ратифіковані Україною.

Україна може укласти двосторонні та багатосторонні договори, які встановлюють спеціальні митні умови відмінні від тих, які встановлені внутрішнім законодавством та які будуть передбачати певні пільгові умови стосовно митного контролю чи сплати податків.

Згідно зі ст. 4 пунктом 24 Митного кодексу України, митний контроль це: «сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому порядку» [38].

Мета митного контролю полягає в перевірці дотримання законності переміщення товарів і транспортних засобів через державний митний кордон України, а також умов вибраного митного режиму. Його забезпечує Державна митна служба України в особі митних органів по всій території України.

Головною метою є створення сприятливих умов для зовнішньоекономічної діяльності, тобто прискорення та удосконалення процедур пов'язаних з переміщенням товарів з однієї країни в другу. Крім цього також можна виділити такі функції:

- заходи щодо боротьби з контрабандою та порушення митних правил;
- стягнення відповідних митних платежів до державного бюджету;
- ведення митної статистики.

До основних об'єктів контролю митних органів можна віднести діяльність стосовно:

- реалізації єдиної державної політики у галузі митної справи;

- реалізації прав і свобод громадян;
- відповідності діяльності митних органів їх повноважень передбачених законом;
- дотримання в діяльності норм законодавства.

Таким чином, можна сказати, що раціональні та ефективні митні формальності є ключовим завданням, покладеним на українські митні органи. Їхнє значення для забезпечення національної економічної безпеки є величезним, оскільки на даному етапі відбувається встановлення кількісних та якісних показників перетину товарів через митний кордон України. Тому одним із основних напрямків сучасної митної політики України має бути вдосконалення митних формальностей, тобто вдосконалення існуючих форм і методів митного оформлення, контроль і використання нових технологій для підвищення його якості, ефективності та прискорення.

1.2. Правове забезпечення здійснення митних формальностей в Україні

Під нормативно-правовим забезпеченням здійснення експортно-імпортних операцій на автомобільному ринку слід розуміти розробку та прийняття нормативних актів, з метою регулювання відносин, що пов'язані з переміщенням автотранспортних засобів через митну територію країни.

У Митному кодексі України (ст. 1) зазначено складові митного законодавства України з питань митної справи. Так, окрім прийнятих вітчизняних нормативних актів, до законодавств з питань митної справи відносять ще міжнародні договори з питань митної справи (за умови, якщо такі договори ратифіковані Верховною радою України).

З метою детального дослідження питання про нормативно-правове забезпечення автомобільного ринку, доцільно виокремити: загальну складову

нормативного забезпечення, складову, яка містить загальні та спеціальні відомості про здійснення експортно-імпорتنих операцій, спеціальну, та міжнародну складові.

До загальної складової відносяться:

- Митний кодекс України, у якому міститься інформацію про загальний порядок, способи, засоби та умови переміщення автотранспортних засобів через Митний кордон України (МКУ);

- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». У Законі встановлено організаційно-правові засади здійснення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД): перелік суб'єктів, об'єктів, принципів здійснення ЗЕД

Встановлено інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності: державне регулювання ЗЕД, встановлення квот та ліцензій на окремі товари та послуги, принципи митного регулювання. Також в законі встановлено перелік суб'єктів, на яких покладену функцію дотримання захисту прав інших суб'єктів ЗЕД, та функцію дотримання порядку переміщення товарів та послуг через МКУ.

Крім цього у законі «Про зовнішньоекономічну діяльність» подано інформацію про відповідальність суб'єктів ЗЕД у разі порушення порядку переміщення товарів та послуг через МКУ;

- Податковий кодекс України містить загальні відомості про систему оподаткування, а також відомості про порядок справляння окремих податків (податок на додану вартість, акцизний податок);

До спеціальної складової нормативного забезпечення відносять:

- Закон України «Про Митний тариф України» від 19.09.2013 року № 584-VII [20]. У додатку цього Закону встановлено перелік ставок мита відповідно до коду товару за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД);

- Закон України «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України» від 04.11.1999 № 1212-XIV.

Передбачає справляння збору за проїзд транспортних засобів, перелік яких зазначено в Законі, автомобільними дорогами, а також за перевищення встановлених норм маси та габаритів таких засобів. Детальніше про єдиний збір описано в наступному питанні розділу I;

- Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку справляння плати за виконання митних формальностей органами доходів і зборів поза місцем розташування цих органів або поза робочим часом, установленим для них» від 23.10.2017 № 862;

- До міжнародної нормативної складової здійснення експортно-імпортних операцій відносять:

- Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП) 1975 року.

Набрання чинності в Україні від 11.10.1994 р. Головна мета – сприяння полегшенню міжнародного перевезення вантажів, із застосуванням дорожніх транспортних засобів;

Конвенція про тимчасове ввезення. Дата підписання 26.06. 1990. Дата приєднання України – 24.03.2004 р. Мета створення – необхідність врегулювання тимчасового ввезення вантажів до країн-учасниць .

Відповідно до Конвенції, запроваджено Карнет А.Т.А., що є єдиним міжнародним документом, що приймається митними органами, як митна декларація. Також виступає міжнародною гарантією покриття податкового зобов'язання у випадку порушення митного режиму;

- Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур. Дата підписання – 18.05.1973. Дата приєднання України – 05.10.2006 р. Мета приєднання – мінімізація розбіжностей у митних правилах та процедурах між сторонами договору, з метою розвитку міжнародної торгівлі та міжнародного співробітництва;

- Угода про заснування СОТ. Дата підписання – 15.04.1994. Дата набрання чинності в Україні – 16.05.2008 р. Мета підписання – організаційно-

правове забезпечення функціонування системи міжнародної торгівлі, поступове скасування митних бар'єрів, гарантування прозорості торгівельних процедур.

- Угода про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Дата підписання економічної частини угоди – 27 .06. 2014 р.

Угода містить положення про створення зони вільної торгівлі. Ці положення спрямовані на лібералізацію торгівлі між сторонами, узгодження нормативно-правової бази. Створення зони вільної торгівлі відбуватиметься на протязі 10 років.

Ратифікація ряду іноземних угод спрямована на мінімізацію застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання, за умови відсутньої удосконаленої державної програми «порятунку» та розвитку національної економіки, негативно вплине на національне виробництво в Україні. Детальний аналіз змісту ратифікованих Верховною Радою України міжнародних договорів та їх вплив на автомобільний ринок проведено у наступних розділах наукового дослідження.

Висновки до 1 розділу

Митні формальності є ключовим процесом у здійсненні митної справи. Від їх ефективності залежить не тільки пришвидшення процесів інтеграції української економіки в ЄС. Важливим при цьому також є дотримання національних та міжнародних митних правил.

При дотриманні усіх норм та правил щодо митних формальностей забезпечуватимуться конкурентні стимули як у сфері зовнішньоекономічної діяльності, так і стимули для національного виробництва.

Отже, система митних формальностей виступає важливою складовою як митної політики держави, так і митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Запровадження конкретних правил митних формальностей є досить серйозним інструментом за допомогою якого держава може регулювати, стимулювати або встановлювати певні заборони чи обмеження, що може трактуватись як серйозна протекціоністська перешкода для суб'єктів ЗЕД.

РОЗДІЛ II

ПРАГМАТИКА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРАГНЕНЬ

2.1. Оцінка організації митних формальностей при переміщенні товарів

Митні формальності починаються з моменту перетину товарів митного кордону, а в рамках митного оформлення вживаються відповідні дії та процедури, що характеризують процес виконання митних формальностей.

Індикативний показник доходів Держбюджету на 2020 рік, доведений Міністерством фінансів України на рівні 382 млрд 763 млн грн., у т. ч. загальний фонд - 325 млрд 471 млн гривень. Фактично за 2020 рік перераховано до Державного бюджету України 358 млрд 617 млн грн, виконання індикативного показника становить 93,7% недонадходження до бюджету - 24 млрд 146 млн гривень (рис.2.1.).

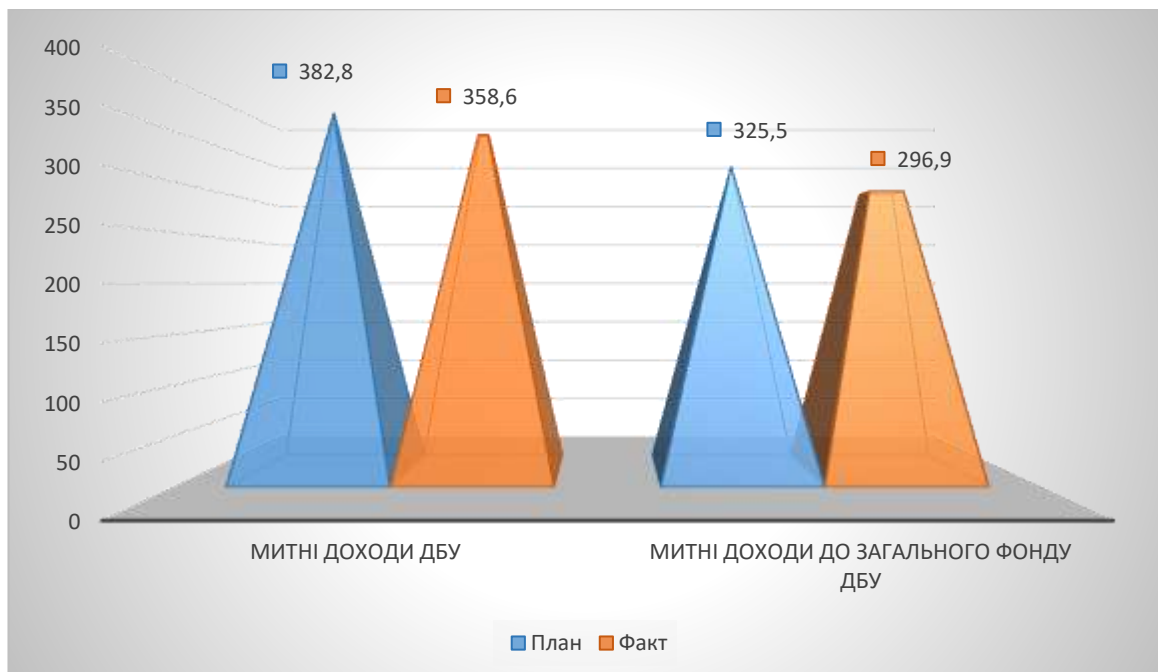


Рис.2.1. Виконання планових показники митних надходжень у 2020 році*

* побудовано самостійно на підставі [42]

У тому числі до загального фонду бюджету перераховано 296 млрд 959 млн грн, що становить 91,2% від доведеного показника, недонадходження - 28 млрд 512 млн гривень.

Порівняно із січнем - груднем 2019 року надходження зменшилися на 3,7% (на 13 млрд 834 млн гривень).

Сума податків та зборів, умовно нарахованих відповідно до пільг, наданих законодавчими та іншими нормативно-правовими актами України, за 2020 рік становить 100 177 млн грн, що у 1,1 раза (на 8 030 млн грн) більше порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Структура митних платежів за останні 4 роки показано на рис.2.2.

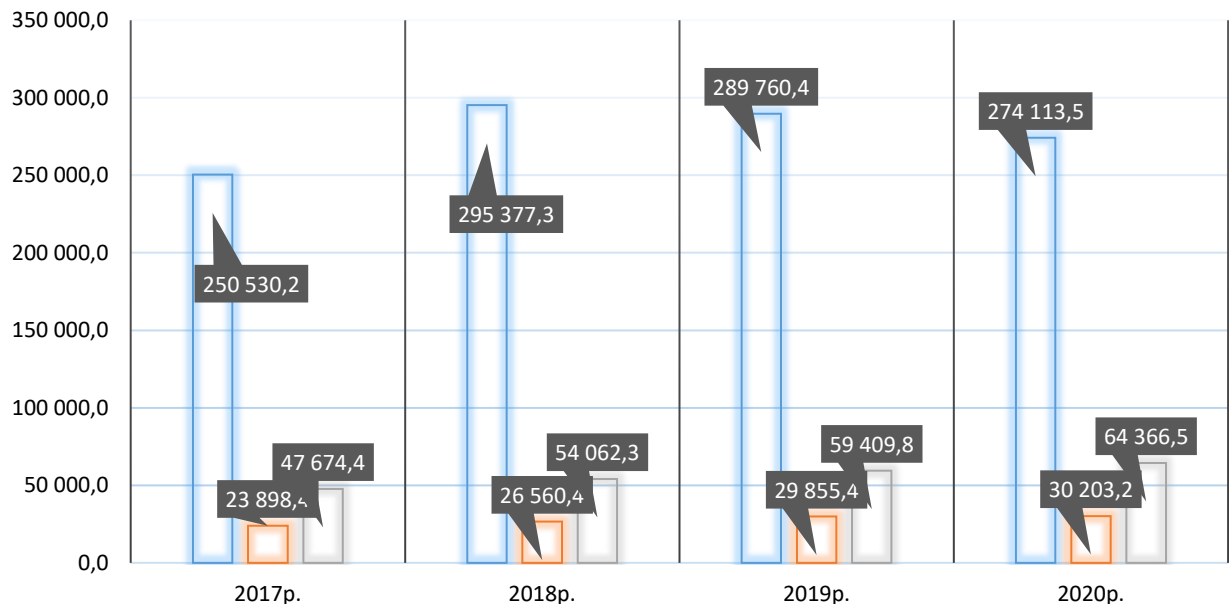


Рис.2.2. Структура митних платежів в Україні за 2017 –2020 роки.*

* побудовано самостійно на підставі [41,43,44]

На рис 2.3. показано співвідношення між митними платежами та внутрішніми податками і зборами.

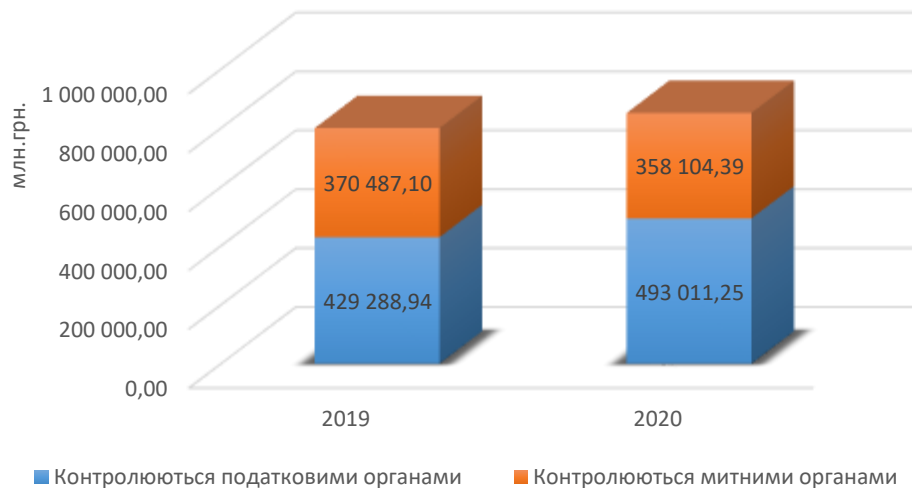


Рис.2.3. Частка внутрішніх податків та податків на міжнародну торгівлю у бюджетних доходах*

* побудовано самостійно на підставі [44,41]

Основні бюджетоформуючі товари у 2020 році: нафтопродукти - 68 876,6 млн грн, що на 3 663,5 млн грн або на 5,1% менше, ніж за аналогічний період минулого року; легкові автомобілі - 39 812,2 млн грн, що на 2 519 млн грн або на 6% менше; гази нафтові - 16 998,8 млн грн, що на 3 302,2 млн грн або на 16,3% менше; вугілля кам'яне - 8 804,3 млн грн, що на 6 061,7 млн грн або на 40,8% менше; мобільні телефони - 5 862 млн грн, що на 1 028,6 млн грн або на 21,3% більше.

У результаті вжитих заходів упродовж 2020 року митними органами виявлено 14 147 порушень митних правил на суму 2,56 млрд грн (вартісний показник на 15% більше, ніж показник 2019 року).

Реально вилучено предметів порушення митних правил на суму 970 млн грн, що порівняно з 2019 роком більше майже на 48 відсотків. Зокрема, вилучено:

- промислових товарів на суму 663 млн грн (на 62,5% більше, ніж у 2019 році);
- продовольчих товарів на суму 135 млн грн;
- валюти на суму 87,3 млн грн (вдвічі більше, ніж у 2019 році);

– транспортних засобів на суму 83 млн грн (на 59% більше, ніж у 2019 році).

Відсоток справ, заведених у зв'язку з незаконним переміщенням товарів, а також у зв'язку з ухиленням від сплати митних платежів (правопорушення, передбачені статтями 472, 482, 483, 485 Кодексу), становить 36% від загальної кількості справ (у 2019 році цей показник становив 20% від загальної кількості складених протоколів).

Безпосередньо митними органами розглянуто 3 998 справ про порушення митних правил, накладено штрафів на суму 178,4 млн гривень.

На розгляд до суду передано 10 917 справ щодо порушення митного законодавства на суму майже 2,4млрд.гривень. Обсяг переданих справ порівняно з 2019 роком зросла майже на 30 відсотків.

На підставі розгляду справ у судах застосовано стягнень (конфіскація товарів та штрафи) на суму майже 1,21 млрд грн, що на 34% більше за показник 2019 року.

Для обліку авансового платежу (авансового платежу) підприємства до та/або під час митного оформлення створено єдиний рахунок.. Відповідно до наказу Мінфіну від 11.11.2017 № 898 (в редакції) на єдиному рахунку ведеться облік авансових платежів (авансових платежів), які використовуються для митного оформлення, повернення та перерахування до бюджету мита та інших платежів протягом бюджетного періоду, а також спільні звірки з платниками податків щодо руху авансових платежів (авансових платежів).

Державна митна служба України у 2020 році звернулося до іноземних митних органів з проханням перевірити достовірність наданих документів на підтвердження заявленої митної вартості. Таким чином, у 2020 році для підтвердження достовірності поданих на митній території України документів під час митного оформлення на підтвердження митної вартості товарів було підготовлено 873 запити та направили їх до іноземних митних органів.

Всього за цей період надійшло та опрацьовано 466 відповідей від іноземної митниці, з яких 78 не підтвердили достовірність документів. Ці відповіді були використані під час організації та розгляду документів.

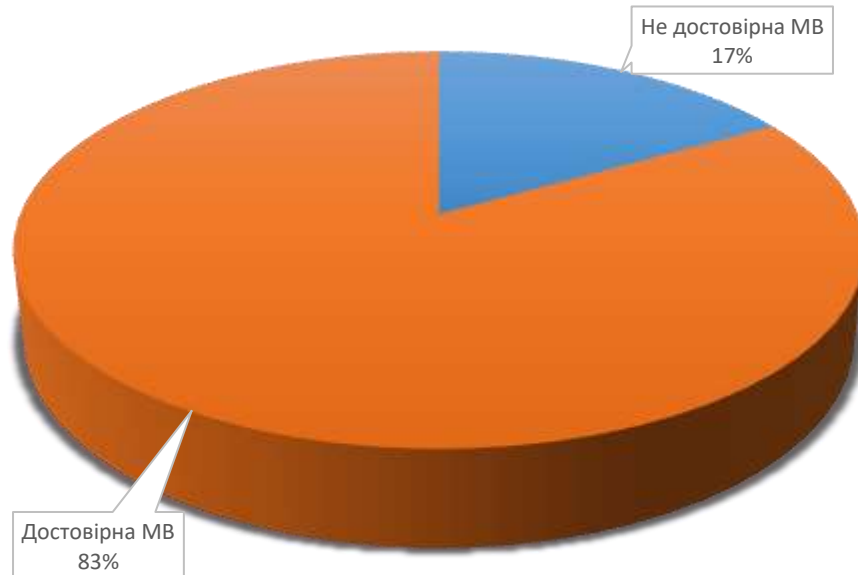


Рис.2.4. Частка непідтверженої митної вартості відповідно до запитів іноземним митним органам*

* побудовано самостійно на підставі [42]

У 2020 році керівництвом ДМСУ надано доручення митним органам щодо забезпечення неухильного дотримання строків виконання митних формальностей та недопущення затримок при митному оформленні товарів та здійснюється щоденний моніторинг виконання митними органами цього завдання.

Держмитслужбою здійснюються заходи щодо підвищення ефективності процедур митного оформлення товарів за митними деклараціями підприємств, а саме:

- запроваджено рекомендаційно-технічний пілотний проект виконання митних формальностей автоматизованою системою митного оформлення в автоматичному режимі;

- внесено зміни до Порядку та строків митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом, та

Порядку та строків митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються лініями електропередачі;

- розроблено проект змін до Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа.

Постійно проводиться роз'яснювальна робота щодо застосування законодавства з питань застосування митних режимів та забезпечення митного оформлення. Митним органам направлено листи Держмитслужби з роз'ясненнями питань:

- щодо осіб, які можуть здійснювати сплату митних платежів;
- щодо можливих комбінацій митних режимів та типів митних декларацій;
- щодо зазначення коду особливості переміщення товарів при переміщенні контейнерів, піддонів, упаковок (етикеток, марок акцизного збору тощо) або інших товарів у рамках торгової операції.

У 2020 році було запроваджено щоденний звіт митних органів щодо моніторингу наявності/відсутності черг/затримок при митному оформленні товарів у частині інформування про причини перевищення встановленого строку оформлення митних декларацій за попередній день із зазначенням конкретної причини перевищення строку митного оформлення.

Митне оформлення завершується в найкоротший можливий строк, але не більше ніж чотири робочих години з моменту пред'явлення митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню.

Частиною другою статті 255 Кодексу визначено випадки, вказаний термін може бути збільшений для виконання відповідних формальностей, зокрема, у разі:

- подання додаткових документів та відомостей;
- письмова заява декларанта подати додаткові відомості;

– у разі проведення досліджень та експертиз товару для правильної класифікації товару.

2.2. Аналіз ризиків, що виникають при здійсненні митних формальностей

Погіршення соціально-економічної ситуації в країні за останній період створила сприятливі умови для прояву девіантної поведінки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. При цьому автомобільний транспорт та його ввезення на митну територію України викликає незмінний інтерес з боку порушників митного та податкового законодавства. Переважно, об'єктом порушення є легкові автомобілі. Способи порушення митного законодавства безпосередньо змінюються разом із зміною митного законодавства. Серед найпоширеніших причин порушення митних правил можна виділити: низький рівень доходів населення, високий рівень податкового навантаження, неспроможність вітчизняного виробника задовольнити попит на усі сегменти автомобільного ринку України, недостатній рівень мотивації працівників митниць дотримання вимог законодавства з питань митної справи.

Ухилення від сплати митних платежів при ввезенні автомобілів на митну територію України може призвести до наступних наслідків: недоотримання доходів до бюджету України, ввезення на митну територію України транспортних засобів, експлуатація яких, згідно норм чинного законодавства заборонено, зниження рівня захисту національного виробника від іноземної продукції.

Найпоширенішими є такі способи ухилення від сплати митних платежів:

- ухилення шляхом нецільового використання пільг, які згідно з чинного законодавства надаються деяким категоріям громадян;

- часткове ухилення шляхом надання недостовірних даних про об'єкт оподаткування;
- часткове ухилення шляхом по агрегатного ввезення транспортного засобу;
- ухилення шляхом порушення умов митного режиму;
- використання суперечностей діючих норм законодавства.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку забезпечення інвалідів автомобілями» від 19.02.2006 р. № 999 передбачає безкоштовне забезпечення автомобілем категорії громадян, перелік і черговість надання яких зазначено в Постанові № 999. Транспортний засіб, який ввезено на митну територію України як благодійну допомогу звільняється від оподаткування. На практиці особа, що придбала транспортний засіб за кордоном, передає його благодійній організації, яка, в свою чергу особі-інваліду, особа передає автомобіль у користування фактичному власнику.

Серед жителів прикордонних районів поширеним способом уникнення від оподаткування є поміщення транспортного засобу у митний режим транзит (стаття 95 МКУ). Термін транзиту для автомобільного транспорту становить 5 днів (якщо транспортний засіб перебуває в зоні діяльності однієї митниці) та 10 днів (якщо транспортний засіб перебуває в зоні діяльності двох митниць).

В разі порушення вимог митного режиму транзит водій зобов'язаний сплатити штраф в розмірі 8000 грн. З метою продовження терміну перебування транспортного засобу в митному режимі транзит водій-власник представляє митному органу документи, які вказують на непередбачувані, форс-мажорні обставини, внаслідок яких, водій не зміг виконати вимог митного режиму транзит. До прикладу, таким документом може бути довідка із станції технічного обслуговування, яка вказує про несправність транспортного засобу у вказаний період.

Для більш тривалого ввезення транспортного засобу порушники користуються вимогами статті 380 МКУ. Згідно з вимогами ст. 380,

громадяни-нерезиденти можуть ввозити транспортні засоби для особистого користування на строк до одного року. Для особи-резидента дозволяється ввозити транспортний засіб на строк до одного року, але за умови сплати всіх митних платежів, які необхідно сплатити при поміщенні транспортного засобу у митний режим – «імпорт». Таким чином особі-резиденту вигідніше отримати в користування транспортний засіб, що ввезено на митну територію України особою-нерезидентом. Формально існує заборона здійснювати передачу у користування такого транспортного засобу (частина 4 ст. 380 МКУ).

Недоліком такого уникнення від оподаткування є відсутність юридичного зв'язку між водієм та транспортним засобом. Крім цього, митні органи активно працюють над вирішенням недоліків в чинному законодавстві.

Альтернативним варіантом є ввезення транспортного засобу з метою комерційного використання. Транспортні засоби ввозяться на митну територію України з метою комерційного використання згідно з Конвенцією про тимчасове ввезення (Стамбульська конвенція) 1990 року. При цьому, окрім реєстраційних документів на транспортний засіб та водійського посвідчення, водій зобов'язаний надати посадовій особі митного органу, або поліції документи від іноземної фірми.

Для здійснення такого ввезення громадянин має бути або засновником, або співвласником, або працівником іноземної фірми. Далі, придбаний автомобіль реєструється в зазначеній компанії, а покупець отримує документи, які є необхідними для здійснення комерційної діяльності.

Згідно з позицією Державної фіскальної служби України, викладеної в листі «Про тимчасове ввезення автотранспортних засобів громадянами-резидентами» від 05.03.2013 №11, термін тимчасового ввезення транспортних засобів комерційного призначення становить 20 днів.

Іншим способом ухилення є подання митному органу недостовірних даних про об'єкт оподаткування: зміна модифікації, зміна року випуску, зміна країни-походження, неіснуючі пошкодження транспортного засобу.

Зміна модифікації може знизити митну вартість автомобіля на 40%. Як правило даний вид ухилення застосовується при розмитненні елітних автомобілів.

Причиною зміни року випуску транспортного засобу є диференційовані ставки акцизного податку та ставки ввізного мита за віком автомобіля.

Зміна країни-походження зумовлено тенденціями ціноутворення на світовому автомобільному ринку, а також специфікою визначення митної вартості транспортного засобу, при визначенні якої враховуються транспортні витрати.

Згідно норм чинного законодавства, ставки податку при ввезенні на митну територію України транспортний засіб по агрегатно є нижчі ніж при ввезенні транспортного засобу у зібраному стані. Також, законодавством передбачено можливість переобладнання транспортного засобу на новішу модифікацію. На практиці, імпортувавши кузов, його фіктивно ставлять замість існуючого. Таке переобладнання мають робити сертифіковані підприємства.

Отже, специфіка автомобільного ринку України та недоліки в чинному законодавстві, а саме високий рівень податкового навантаження, наявність корупційної складової в митних органах, відсутність єдиної бази даних митних органів та працівниками Національної поліції України, створюють умови для незаконної діяльності суб'єктів ЗЕД.

Низький рівень розвитку інфраструктури у містах, недосконала система контролю технічного стану транспортного засобу в Україні паралельно із збільшенням транспортних засобів за рахунок тимчасово ввезених транспортних засобів уже призводить до таких негативних явищ як збільшення кількості дорожньо-транспортних пригод внаслідок несправного технічного стану транспортного засобу та перевантаження транспортної системи у великих та малих містах автомобільним транспортом.

Найефективнішим шляхом вирішення існуючої проблеми ухилення від сплати митних платежів є вжиття органами державної влади усіх рівнів заходів спрямованих на усвідомлення платників податків наслідків їх протиправних дій і стимулювання таких платників до законної діяльності. Нещодавне прийняття ВРУ Законів України № 8487 та №8488 у листопадів 2018 року сподіваємось вирішить як проблему ухилення від сплати податків, так і позитивно вплине на автомобільний ринок України.

Комплекс заходів, спрямованих на досягнення поставленої мети повинен здійснюватись на центральному та місцевому рівнях державної влади. На місцевому рівні необхідно приділити увагу застосуванню методу переконання посадовими особами митного органу. Переконання як інструмент профілактики протидії порушення митних правил суб'єктами ЗЕД включає в себе психологічний, моральний вплив з боку працівників митниць на об'єкт, його мотиви здійснювати адміністративне правопорушення, поведінку.

Позитивним наслідком застосування цього методу протидії порушенню митних правил є формування поглядів та поведінки, яка відповідає вимогам чинного законодавства. Способом впливу на суб'єкта ЗЕД є надання йому безкоштовної консультації посадовою особою митного органу, в якій проводиться роз'яснення прав та обов'язків у сфері митного регулювання, створення стимулів до дотримання норм чинного законодавства суб'єктами ЗЕД, поєднання інтересів держави та суспільства з одного боку та конкретного суб'єкта з іншого. На рівень ефективності застосування методу переконання впливає розуміння учасниками ЗЕД конкретних цілей та завдань держави у короткостроковому та довгостроковому періодах, а також відповідність інтересів держави, які представляються митними органами, інтересам окремо взятої особи, бажання осіб відстоювати та захищати інтереси країни, зокрема забезпечення захисту внутрішнього ринку від іноземної продукції та підтримка внутрішньої безпеки держави. Так, позитивним прикладом застосування методу переконання суб'єктів ЗЕД є зовнішньоекономічні

відносини з Російською Федерацією у сфері експортно-імпортних операцій автомобільної продукції. Внаслідок погіршення політичних відносин з Російською Федерацією серед населення попит на продукцію російського автомобілебудування знизився у тричі, разом із зниженням попиту знизилась і кількість порушень митних правил пов'язаних із імпортом автомобільної продукції. Варто відзначити, що наслідком таких змін є зниження доходів громадян, застосування спеціальних захисних заходів українською стороною. Однак, головною причиною є глобальне розуміння громадянами України економічних наслідків для України та Російської Федерації збільшення імпорту продукції російського автомобілебудування.

Посадові особи митних органів впливають вербально та організаційно впливають на осіб, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, з метою їх свідомого добровільного дотримання законодавства з питань митної справи.

Метод переконання повинен застосовуватись у першочерговому порядку відносно інших методів протидії порушенню митних правил. Переконання має суттєве значення при взаємодії митних органів з громадянами та іншими суб'єктами ЗЕД. По перше, це зумовлено попереджувальною функцією даного методу. По друге, першочергове застосування методу переконання зведе до мінімуму кількість несвідомо здійснених порушень митних правил суб'єктами ЗЕД. Таким чином, метод переконання є ефективним та економічним засобом запобігання адміністративним правопорушенням при ввезення-вивезенні автомобільної техніки. Застосування даного методу впливу на поведінку суб'єктів ЗЕД стимулюватиме виховання лояльнішого ставлення громадян до органів ДФС України та до держави загалом.

Для запобігання фактів порушення митних правил суб'єктами ЗЕД застосування методу переконання здійснюється наступними інструментами:

- зауваження, що вносяться посадовою особою, під час заповнення митної декларації;
- роз'яснення громадянам про їхні права та обов'язки;

- інформування стосовно митних правил, порядку та умов переміщення транспортних засобів та частин до нього;
- спілкування працівників органів ДФС у коректній формі.

Отже, вважаємо, враховуючи сучасну соціальну-економічну ситуацію в Україні, стан автомобільного та світових ринків, а також недоліки в чинному законодавстві, внаслідок яких, виникають факти порушень митного законодавства при перетині автомобільної техніки, застосування методу переконання є необхідним та ефективним. Метод переконання, в першу чергу, є засобом виховання сумлінної поведінки суб'єктів ЗЕД. Широке застосування досліджуваного методу в діяльності митних органів стимулює поведінку в учасників ЗЕД, яка відповідає нормам чинного законодавства. Застосування методу повинно бути спрямовано на формування у громадян потреби та звички до правомірної поведінки, розвиток усвідомлення непорушності чинних законів, спонукання до думки про відмову від протиправної діяльності. Позитивним результатом застосування даного методу є виконання правових норм з дотриманням принципу добровільності. У наслідок успішного використання переконання може забезпечити високий рівень правовідносин серед громадян.

Ефективне застосування методу переконання можливо лише за умов систематичного, безперервного та застосування його на усіх етапах митного оформлення транспортного засобу.

Особливістю методу переконання є універсальність застосування, економічність, спрямованість на формування партнерських стосунків між учасниками ЗЕД. Актуальність застосування даного методу протидії порушенню митних правил при перетині транспортного засобу через митну територію України спричинено необхідністю приведення податкової системи до вимог міжнародних стандартів. Поряд з цим впродовж 2006-2016 рр. зросли технічні можливості для застосування методу переконання: застосування засобів масової інформації, сучасних інформаційних ресурсів (мережі

Інтернет) створює сприятливі умови для швидкого та оперативного розповсюдження необхідної інформації, спрямовану на проведення роз'яснювальних робіт, підвищення рівень правосвідомості серед громадян.

Однак, на сьогоднішній день наявна низка невирішених проблем, які гальмують ефективне застосування методу переконання до суб'єктів ЗЕД. До наявних проблем можна віднести: невирішені проблеми організаційного характеру, корупція в органах державної влади, відсутність ефективного механізму розподілу використання та звіту про використання державних ресурсів, що негативно впливає на стимулювання громадян до дотримання митного законодавства, рівень податкового навантаження на суб'єктів господарювання не завжди відповідає економічному тренду в країні. Для вирішення вище перелічених проблем необхідно вжити наступні заходи:

- підвищити рівень взаємодії між митними органами та організаціями, діяльність яких, пов'язана з зовнішньоекономічною діяльністю;
- здійснювати регулярне вивчення досвіду застосування форм та методів профілактичної роботи спрямованої на запобігання порушенням митного законодавства;
- провести моніторинг роботи спеціальних органів державної влади діяльність, яких спрямована на запобігання та боротьбу проти корупції серед органів державної влади. Отримані висновки про результати роботи врахувати при удосконаленні діяльності даних органів державної влади та розподілі фінансових ресурсів між даними суб'єктами;
- підвищити ефективність роботи працівників митниць ДФС шляхом збільшення обсягу та способу нарахування заробітної плати;
- провести додатковий аналіз рівня податкового навантаження на автомобільну продукцію. Зокрема, необхідно переглянути ставки податків та зборів на транспортні засоби, що працюють виключно від енергії електродвигунів. За умови подальшого зниження ставок податків, які застосовуються до даного виду транспортних засобів необхідно

проаналізувати їх вплив на імпорт традиційних транспортних засобів, та передбачити можливість створення та застосування нових способів ухилення від сплати податків при ввезенні автомобільної техніки;

- на державному рівні необхідно проаналізувати цінову політику продукції вітчизняної автомобільної промисловості та розглянути можливість застосування заходів стимулювання попиту на вітчизняну продукцію автомобілебудування.

Отже, проблема боротьби із незаконним ввезенням транспортних засобів на митну територію України була і є актуальною. До головних причин прояву такої негативної тенденції відносять неспроможність національного виробника повністю задовольнити попит серед населення, високий рівень цін на імпортовану автомобільну продукцію внаслідок низького рівня доходів населення.

Впродовж 2006-2017 рр. митними органами було вжито ряд заходів спрямованих на мінімізацію кількості порушень митних правил суб'єктами ЗЕД шляхом незаконного ввезення транспортних засобів. До загальних заходів запобігання порушенню митних правил відносять створення та впровадження у роботу митних органів програмно-інформаційного комплексу «Інспектор-2006» (далі ПІК «Інспектор-2006»). Позитивними наслідками впровадження ПІК «Інспектор-2006» є покращення системи контролю при транзитних переміщеннях, при визначенні країни-походження об'єкту оподаткування та визначенні митної вартості транспортного засобу. До спеціальних заходів відносять:

- удосконалення системи проведення митного огляду транспортного засобу, відповідно до якої митний огляд транспортного засобу необхідно проводити у митниці відправлення та митниці призначення із оформленням відповідних документів встановленої форми та внесення результатів огляду в базу даних ПІК «Інспектор-2006»;

- зміна ставок ввізного мита та акцизного податку на транспортні засоби. А саме скасування ввізного мита на електромобілі та впровадження пільгового режиму справляння акцизного податку на деякі легкові автомобілі.

Враховуючи сучасну соціально-економічну ситуацію в Україні застосування методу «переконання» до суб'єктів ЗЕД є ефективним, але не єдиним способом. Враховуючи прийняття вищезгаданих законів №8487 та 8488 більш дієвим буде застосування відповідальності згідно норм закону №8488.

2.3. Оцінка взаємодії з органами іноземних держав при здійсненні митних формальностей

Міжнародне економічне співробітництво, насамперед між державами, зумовлює необхідність співпраці у сфері організації та здійснення митної справи. Цей напрям співпраці націлений на вирішення системи економічних, організаційних, правових та інших питань, які забезпечують сприятливі умови для розвитку та захисту економічних інтересів відповідних держав, захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності та громадян.

Міжнародна діяльність центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, спрямовується і координується Президентом України, Кабінетом Міністрів України та здійснюється за погодженням з Міністерством закордонних справ України. Дана діяльність чітко прописана у спільному наказі Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства фінансів України, Адміністрації Державної прикордонної служби, Головного управління державної служби України «Про затвердження Кодексу поведінки працівників, до функціональних обов'язків яких належить здійснення управління кордонами».

Ефективно протидіяти контрабанді та незаконному переміщенню товарів можна лише у тісній співпраці з митницями інших країн. Спільні заходи, інформаційна взаємодія та обмін найкращими методиками та досвідом у цій сфері дозволять досягти вагомих та дієвих результатів у цій роботі.

Постійне переміщення громадян, вантажів, цінностей через митні кордони держав вимагає не лише застосування національного законодавства, а й міжнародного права, зокрема міжнародного економічного права, яке регулює відповідні відносини між державами.

Взаємодія митних органів України та зарубіжних держав відбувається через низку прийнятих міжнародних конвенцій, законодавчих актів та спільних проектів по протидії митним правопорушенням та вдосконалення рівня компетентності обох зацікавлених сторін.

Багато країн мають такі довгі кордони, і через ці кордони має проходити велика кількість міжнародного туризму та торгівлі, що їм важко перевірити всі автомобілі, кораблі та літаки, не кажучи вже про пошук.

У цьому випадку важливо мати інформаторів та інші джерела інформації для покращення нагляду за кордоном, підвищення ефективності превентивних заходів, звернення уваги на осіб та об'єкти. У реальному житті країни не можуть блокувати кордони, щоб запобігти контрабанді наркотиків, але вони можуть ефективно використовувати існуючі інструменти правоохоронних органів. Використовуйте обшуки та інші форми контролю в розумний і вибірковий спосіб, щоб мінімізувати потік цих методів через кордон, не заважаючи легальному перетину кордону.

Згідно статті 565 Митного кодексу України, митними органами України спільно з митними органами суміжних держав може здійснюватися такі заходи (рис. 2.3).

Сподіваючись змінити міжнародний мир і безпеку та брати участь в ефективній багатосторонності та мирному вирішенні суперечок, особливо

через тісне співробітництво для досягнення цих цілей в рамках Організації Об'єднаних Націй, ОБСЄ та Європейської Комісії, а також між Україною та Європейським Союзом було підписано спільну угоду з Європейським Союзом 21 березня 2014 року, а угода набула чинності 1 вересня 2017 року.

Стаття 21 вищезгаданої угоди стосується співробітництва у боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів, прекурсорів та психотропних речовин. У процесі співпраці обидві сторони мають співпрацювати з питань, пов'язаних із боротьбою з обігом наркотиків, відповідно до взаємоузгоджених принципів, що відповідають міжнародним конвенціям у цій сфері, з урахуванням «Політичної декларації» та «Декларації з рекомендацій щодо скорочення вживання наркотиків» XX ст. затвердженій на спеціальній сесії з проблем наркотиків на Генеральній Асамблеї ООН у червні 1998 року.

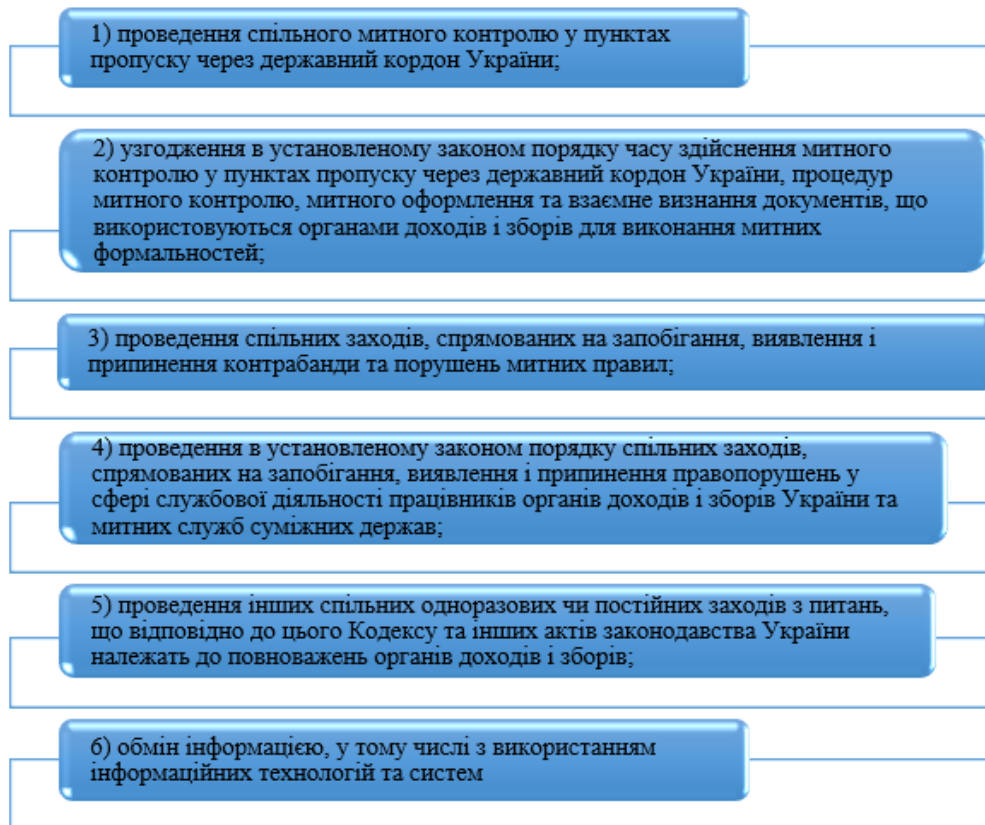


Рис. 2.3 Основні напрямки співпраці між митними органами України та митними органами суміжних держав

Джерело: розроблено автором на основі МКУ

Волинська митниця тісно співпрацює з іноземними країнами у сфері виявлення, перешкоджання та протидії митним правопорушенням, а також перевірки достовірності даних у документах, що переміщуються через митний кордон.

Також Управлінням протидії митним правопорушенням по матеріалах, надісланих митними органами Литовської Республіки, складено 17 протоколів про ПМП, сума недоборів – 548 тис. грн..

У свою чергу, Україна тісно співпрацює з Інтерполом та Європолом. Департамент міжнародного поліцейського співробітництва є самостійним структурним підрозділом апарату Національної поліції України на правах департаменту, який забезпечує представництво України в Міжнародній організації кримінальної поліції – Інтерпол та Європейському поліцейському

офісі (Європол), а також повноважень НПУ як Національного центрального бюро Інтерполу та Національного контактного пункту Європолу в Україні.

Департамент міжнародного поліцейського співробітництва є центром координації та забезпечення взаємодії правоохоронних та інших органів державної влади України з компетентними органами іноземних держав з питань, що належать до сфери діяльності Інтерполу та Європолу .

Основними завданнями Департаменту міжнародного поліцейського співробітництва є:

- реалізовувати в межах повноважень національну політику боротьби зі злочинністю транснаціонального характеру;
- у сфері використання можливостей Інтерполу та Європолу у боротьбі зі злочинністю українські правоохоронні органи та інші національні органи координують, організовують та забезпечують співпрацю з іноземними органами влади.

Міжнародна співпраця митних органів України з митними органами іноземних держав не обмежується лише запитами стосовно підтвердження або спростування інформації стосовно певних подій. Підтвердженням цього є проведення міжнародних семінарів в Україні.

На основі нової форми безпосереднього технічного співробітництва між органами влади держав – членів ЄС та країн-бенефіціарів, яка має назву TWINNING, метою якої є покращення та підсилення адміністративного функціонування органів державної влади, їх структури, людських ресурсів, управлінського потенціалу було застосовано і проведено декілька спільних проектів.

Тому, щоб національна митниця відповідала рівню європейських стандартів, та відповідно до проекту TWINNING «Підтримка Державної фіскальної служби України у розвитку елементів інтегрованого управління кордонами у митній сфері» щодо боротьби з нелегальним потоком заборонених предметів.

Цей захід передбачає реалізацію домовленості, досягнутої між Державною митною службою України та Державною податковою службою Республіки Польща.

Організаторами семінару виступили Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення Держмитслужби, експерти проекту TWINNING та бійці Польської митниці, Луцького прикордонного загону, Волинської митниці та Департаменту організації протидії митним правопорушенням.

Програма семінару включала теоретичні та практичні курси, спрямовані на підвищення кваліфікації працівників митниці та прикордонної служби. Міжнародні експерти та посадовці Держмитслужби ознайомили з юридичними аспектами протидії митним порушенням, використанням систем ризик-менеджменту, використанням наказів на собак, основними тенденціями контрабанди наркотиків через Україну, найкращими практиками митного та прикордонного контролю.

Ще одним яскравим прикладом взаємодії митних органів є обмін досвідом у сфері застосування технічних засобів для здійснення митного контролю у пунктах пропуску. Українські фахівці мали нагоду відвідати Навчальний центр Національної адміністрації доходів Республіки Польща для ознайомлення з матеріально - технічною базою.

Представники митних органів України приймають участь у регулярному засіданні Спеціальної групи EUBAM по боротьбі з незаконним обігом тютюнових виробів.

EUBAM (European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine) - місія Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні. Вона сприяє нормам та процедурам прикордонного контролю, митної справи та торгівлі, які відповідають стандартам ЄС та задовольняють потреби двох країн-партнерів. Це – консультативно-технічний орган зі штаб-квартирою в Одесі (Україна).

Діяльність EUBAM сприяє економічному розвитку та зміцненню безпеки в регіоні. Місія робить свій внесок у прикордонне співробітництво і зміцнення довіри, допомагаючи підвищувати ефективність і прозорість та зміцнювати безпеку на молдавсько-українському кордоні.

Ще одним позитивним явищем для України у сфері протидії митним правопорушенням є приєднання до глобальної системи контролю за незаконним обігом наркотиків, зброї та фальсифікату (Container Control Programme), яку реалізують ООН і Всесвітня митна організація. Відповідний меморандум з Управлінням із наркотиків та злочинності ООН підписали Державна фіскальна та Державна прикордонна служби України.

Приєднання України до Програми сприятиме створенню в морських портах окремих відділів з експертами від різних правоохоронних структур.

Підрозділи будуть оснащені необхідним офісним обладнанням та підключені до системи Container COMM для обміну інформацією про переміщення контейнерів з високим ступенем ризику.

Реалізація таких заходів на кордоні України з сусідніми державами сьогодні має велике значення, оскільки ефективніша боротьба з незаконним переміщенням заборонених предметів через державні кордони потребує координації та співпраці митних та прикордонних служб.

Висновки до 2 розділу

Підсумовуючи все вище наведене можна сказати, що у останні роки митні формальності піднялись на новий, «вищий» рівень було прикладено багато зусиль для удосконалення системи митного контролю та митного оформлення. Досліджуючи особливості здійснення процедур митного контролю та митного оформлення, було розглянути питання щодо

застосування митного контролю у розрізі його форм, та здійснено моніторинг застосування даних форм контролю.

Бюджетоутворююча роль митних платежів залишається суттєвою. Протягом останніх десятиліть митні платежі, що сплачуються в наслідок контролю митними органами за дотриманням митного законодавства є другими за важливістю бюджетними доходами після сплачених внутрішніх податків.

Проведення спільних заходів між митними органами України та митними органами суміжних країн, а також участь у міжнародних семінарах є актуальним на сьогоднішній день, адже для більш ефективної протидії митним правопорушенням необхідна злагоджена робота всіх служб, що задіяні у захисті кордону.

РОЗДІЛ III

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ

Важливо враховувати позитивний досвід країн світу у аспекті удосконалення митних формальностей. Так, для прикладу, більше 91% декларацій ЄС оформлюються протягом 1 години, майже 70% – менше ніж за 5 хвилин. Якщо не використовувати автоматизацію, ці показники неможливі, перш за все, налаштувавши автоматичне оформлення митних декларацій. Крім того, якщо ефективна автоматизована система управління ризиками не буде створена та вдосконалена, то досягти цих показників неможливо. Якщо після митного оформлення не буде створено ефективну модель митного огляду для належних перевірок, то досягти таких результатів буде неможливо.

Митниця Латвії запровадила документальний контроль на 5,2% експорту та 24% імпорتنих декларацій та фізичний контроль – майже як виняток: 0,4% та 1% експорту та імпорту відповідно.

Як відомо, інтенсивність фізичного контролю в Україні еквівалентна середньому по ЄС (0,4% для експорту та 4,5% для імпорту). Показники документального контролю та перевірок також трохи відрізняються: 30-40% для імпорту та 5-10% для експорту.

Практика країн ЄС показала, що вони значно скоротили час перевірки відповідні спрощення, особливо для авторизованих економічних операторів (АЕО).

У контексті процесу європейської інтеграції пріоритети, які реалізує Держмитслужба, безпосередньо пов'язані з підвищенням ефективності митного контролю та оформлення вантажів шляхом спрощення митних формальностей, впровадження інформаційних технологій для вдосконалення митниці, розширення митної та комерційної співпраці.

Помітним прикладом успішного використання автоматизованих систем митного оформлення та контролю є функціонування митної системи

США. Зокрема, у США створено якісну правову базу для електронного митного декларування товарів, тобто вона юридично вирішує проблему рівності обов'язків щодо митного декларування незалежно від форми, електронної чи паперової (1-2% товарів є видається в паперовій формі). Система оформлення вантажів США заснована на принципі створення повного електронного опису вантажу, тобто комп'ютеризованої інформації про стан вантажу під час процесу транспортування від іноземного пункту завантаження до розвантаження та випуску в США.

Однією з кращих технологічних розробок американських експертів є система BRASS (Border Release Screening and Selectivity), яка дозволяє розмитнити та здійснити митний контроль імпортованих товарів протягом 5-10 секунд. Це одне з останніх досягнень митниці США, яке було винайдено спеціально для спрощення процедур для великої кількості товарів. Основним досягненням використання технології системи BRASS є використання спеціальних штрих-кодів, а місцевий підрозділ Митної служби США приймає оперативні рішення в пунктах пропуску. Штрих-коди зазвичай генеруються митними брокерами і повторюють основні характеристики товару.

У США основними факторами прискорення митного оформлення та контролю є повна комп'ютеризація та інформатизація всього митного процесу, а також накопичення та використання минулої митної історії для виявлення товарів та учасників, які мають потенційний вплив та становить загрозу зовнішньоекономічній безпеці. Вищезгаданий позитивний досвід США заслуговує на увагу і може бути реалізований у національному законодавстві та митній справі.

У рамках національної діджиталізації державного управління (електронного уряду) Державна митна служба України наприкінці 2019 року анонсувала програму "e-Borders" – «Митниця в смартфоні». Зокрема, Держмитслужба планує запуснути мобільний додаток "e-Borders", який

дозволить отримувати всі митні послуги за допомогою смартфонів та стежити за станом кордону в режимі онлайн.

Крім того, митниця планує переглянути систему ризик-менеджменту та відкрити систему бізнес-аналітики. Зокрема, план буде включати портал відкритих даних та автоматизовані сервіси для класифікації та інтеграції з іншими національними базами даних. Тому неперсоніфікована інформація про митну вартість товару буде розкрита. Планується запровадити відносно просту систему самодекларування для таких товарів, як транспортні засоби, які переміщують громадяни.

Державна митна служба України також співпрацює з контейнерними перевезеннями, які запустили міжнародну систему спостереження за технологією блокчейн, вона буде відстежувати переміщення кожного контейнера по всьому світу. На початку листопада 2019 року Державна митна служба України спробувала запустити калькулятор для визначення орієнтовної митної вартості та оплати автомобіля на момент реєстрації та запустило онлайн-сервіс скарг.

Національна система автоматизації митного оформлення в режимі автоматизації є лише пілотним проектом, і є багато бюрократичних та технічних перешкод. Автоматизована система митного оформлення повинна включати не лише перевірку декларацій за допомогою печатки, а й надавати технічні можливості контролю кількості, виду та якості товарів, що перетинають український митний кордон. Позитивними змінами в Державній митній службі України є запуск нового офіційного порталу. За даними урядового порталу, усі послуги та пов'язана з ними інформація, які надає митниця, розміщені на офіційному порталі custom.gov.ua Державної митної служби України.

На порталі є інтерактивна карта роботи пунктів пропуску через митний кордон України. За допомогою фільтрів можна знайти пункти розмитнення в зоні інтересу, перевірити пропускну здатність пунктів пропуску і навіть

відслідковувати стан місцевості (наприклад, з чергами) у режимі відео (якщо є така камера).

Досить просто, на порталі ви можете перевірити автомобіль за VIN-кодом і переконатися, що він дійсно пройшов українське розмитнення і легально ввезений, а також по ньому сплачено всі збори.

Крім того, на порталі надається вичерпна інформація про те, коли громадянам слід їхати зеленим коридором, а коли – червоним при перетині кордону; для бізнесу – які товари заборонені, а для яких обмежено переміщення (квоти).

«Єдине вікно» для міжнародної торгівлі є дуже корисним для представників бізнесу, які можуть запитувати митні декларації, інформацію про класифікацію товарів, тарифні рахунки тощо у своїх особистих кабінетах. На новому порталі також є онлайн-система митних скарг, де можна повідомляти про проблеми та відстежувати стан розгляду заяв.

Тому актуальним напрямком удосконалення митних формальностей в Україні є також розвиток сервісів та можливостей офіційного порталу Державної митної служби України (створення інтерактивних сервісів для вибору митного режиму та виконання інших митних формальностей, спостереження в режимі онлайн за переміщенням товарів через митний кордон).

Гармонізація національне законодавство та правил, які спрощують митні формальності, з Кіотською конвенцією, Рамковими стандартами ВМО щодо безпеки та спрощення міжнародної торгівлі та міжнародними вимогами, встановленими ІС Європейського Співтовариства дозволить перейти до нових принципів міжнародної торгівлі та сприяти продажу українських товарів на зовнішніх ринках. Митні формальності України базуються на міжнародних нормах, але позиція нашої країни в міжнародному торговельному рейтингу все ще дуже низька.

Необхідно реалізувати стратегію, спрямовану на використання інноваційних технологій, автоматизацію та спрощення митних формальностей, що допоможе зробити Україну привабливою для ведення бізнесу. Сучасна тенденція підвищення ефективності митного нагляду та створення сприятливого бізнес-середовища має продовжувати розвиватися відповідно до найкращих світових практик, зберігаючи баланс між інтересами країни та підприємства.

Висновки до 3 розділу

У процесі дослідження можна підсумувати, що поточним напрямком удосконалення діяльності Державної митної служби України є максимальна автоматизація та інформатизація митних процедур у процесі митного оформлення та митного контролю для забезпечення дотримання митного та податкового законодавства (по аналогії із системою електронного митного оформлення в США). Роль Держмитслужби України в процесі прийняття рішень щодо оформлення вантажів має бути мінімізована. Використання технологій штучного інтелекту дозволить мінімізувати ризики корупції в роботі органів державного управління та справедливо виявляти порушення митного законодавства з боку іноземних суб'єктів господарювання.

Сучасний розвиток митного регулювання та управління митною системою України також включає розвиток сервісів та можливостей офіційного порталу Державної митної служби України (створення інтерактивних сервісів з вибору митних систем та розміщення товарів, можливість для заповнення митних формальностей, таких як митні декларації в режимі он-лайн, а також моніторинг онлайн-оформлення товарів тощо).

У зв'язку з поступовим розвитком технологій розширення автоматизації та інформатизації митного оформлення та контролю, а також

необхідністю внесення змін до чинного Митного кодексу України в частині правового нагляду за митною оцінкою та митним контролем, перспективними є подальші дослідження в частині правової регламентації митних формальностей щодо визначення митної вартості товарів та здійснення митного контролю з використанням технології штучного інтелекту.

ВИСНОВКИ

У роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано вирішення поставлених завдань, що полягає в обґрунтуванні практичних рекомендацій відносно митних формальностей при реалізації митної справи.

Результати проведеного дослідження, насамперед, мають теоретико-правове значення, оскільки зроблені висновки базуються на аналізі широкого кола літературних джерел, засновані на використанні системи загальнонаукових та спеціально наукових методів, що надало змогу побачити реалії вітчизняних митних формальностей, з однієї сторони, та визначити можливості їх удосконалення, з іншої сторони. Висновки теоретико-методологічного, науково-практичного характеру полягають в наступному:

1. Теоретична сутність митних формальностей в ринковій системі визначається тим, що основи їх здійснення розглядаються у цілій низці нормативно-правових документів серед яких слід виділити Митний кодекс України, технологічні схеми пропуску через митний кордон товарів транспортних засобів та вантажів, також слід не забувати і про ряд інших внутрішніх постанов та інструкцій Державної фіскальної служби України.

2. Розглядаючи еволюцію самого митного контролю то слід відмітити один із найважливіших кроків який полягав у введенні автоматизованої системи управління та аналізу ризиків, яка набагато спростила проведення самого митного оформлення та проведення митного контролю. До введення даної системи митний контроль відбирався у випадковому вираженні що спричиняло високий відсоток незаконного переміщення товарів, а також вплив людського фактору. Так, можна дійти висновку, що розвиток митного контролю та оформлення був повністю залежним від розвитку митного законодавства та від конкретного суспільно-політичного становища у середині держави. Митне законодавство, так і митна система України розвивається та

удосконалювалися від проголошення незалежності України до сьогоднішніх днів.

3. Досліджуючи особливості здійснення митних формальностей, було розглянуто питання щодо застосування митного контролю у розрізі його форм, та здійснено моніторинг застосування даних форм контролю. Так у останні роки відбувається скорочення митних оглядів та збільшення застосування документальних форм контролю (в тому числі автоматизованого), тобто попереднього документального контролю. Проте дані зміни є лише одним із кроків до ґрунтовних змін, поскільки потрібно переводити митний контроль на новий рівень, рівень митного контролю після випуску товарів, тобто митний пост-аудит, котрий використовують у провідних країнах.

4. Також було оцінено сьогоdnішній механізм митного оформлення товарів з погляду оформлення декларацій, а також із середньої тривалості їх оформлення за сьогоdnішніх умов. Не менш важливим кроком у даному механізмі є подальший розвиток електронного декларування у напрямку його доступності і спрощення.

5. Формування ефективних підходів у напрямку вдосконалення процедур митних формальностей потребує врахування сучасних прийомів та використання комплексних заходів з урахуванням оновлень чинного законодавства в митній сфері. Так згідно з даними найбільшу частину із донарахування у результаті здійснення процедур митного контролю займає донарахування по митній вартості, класифікаційній роботі, найменшу ж митний пост-аудит. Дана тенденція свідчить про розвиток бюрократичних методів контролю, та про не застосування новітніх форм митного контролю – митного пост аудиту, про ефективність якого свідчить досвід ряду зарубіжних країн. Також ефективним є застосування автоматизованої системи аналізу та управління ризиками, котра при здійсненні процедур митного контролю та митного оформлення визначає ступінь ризику та рекомендує застосування однієї чи кількох форм контролю. Враховуючи позитивні результати

використання даної системи, необхідно і надалі продовжувати її удосконалення.

Враховуючи зарубіжний досвід, а також аналізуючи сьогоденний стан митного контролю та митного оформлення було розроблено ряд рекомендацій стосовно покращення здійснення митних процедур в Україні, до них слід віднести:

- впроваджувати дієве «Єдиного вікна», котре на сьогодні в Україні існує лише у формальному вираженні, оскільки у ЄС підприємець звертається до митного інспектора і він вирішує формальності з усіма іншими державними органами, в Україні на практиці це одне приміщення, в якому знаходяться представники інших органів, до яких імпортер звертається самостійно;

- спростити критерії для отримання сертифікату автоматизованого економічного оператора. На сьогодні даний інститут в Україні існує лише у вигляді критеріїв, котрі досягнути вітчизняним суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності не так і просто, поскільки вони є надто жорсткими. Відтак пропонується перейняти досвід зарубіжних країн;

- здійснити ряд спрощень стосовно митної декларації та порядку її заповнення, форма української МД відповідає європейським вимогам, але правила заповнення відрізняються. Європейцям достатньо назви товару. Митники вимагають внесення якнайбільшої кількості даних, щоб знайти більше помилок і вимагати хабарів. Пропонується скоротити кількість інформації котра зазначається у МД, а також відмовитись від додаткових сканованих документів;

- здійснити розмежування рівнів здійснення митного контролю, за зразком європейських країн, на попередній, фактичний та пост-аудит. В Україні ж пост-аудит перетворили на ще один додатковий контроль, чим ускладнили життя підприємців;

- модернізувати та використовувати нове апаратне та програмне забезпечення, у вигляді оновлення персональних комп'ютерів, а також

програмного забезпечення на них, поскільки програмне забезпечення на них є застарілим та неактуальним. Дані оновлення зможуть пришвидшити роботу митних інспекторів у ході митного оформлення.

Таким чином, на даний момент зарубіжний досвід засвідчує, що в теорії і практиці здійснення митних формальностей в Україні знаходиться значний потенціал для розвитку, котрий може стати основою для визначення підходів щодо застосування інформаційних та інноваційних технологій щодо митних формальностей у майбутньому.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архірейська Н. В. Аналіз ефективності процедур митного контролю. Вісник Академії митної служби України. Сер.: Економіка. - 2014. - № 1. С. 160-165.
2. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : монографія - Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2009. - 543 с.
3. Бережнюк І. Г. Реформування митної системи Польщі. Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. 2009. № 2. С. 20-29.
4. Бобрижна Г. В. Роль митного регулювання в процесі реалізації зовнішньоекономічної політики держави Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. 2011. № 2. С. 205-209.
5. Бойко В.М. Митне право України: [навч. посіб.] / В.М. Бойко - К.: перта, 2015. 528 с.
6. Вакульчик О. М. Формування системи митного аудиту в Україні : монографія/ за ред. О. М. Вакульчик. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2014. 208 с.
7. Войтов С. Г. Класифікація товарів як інструмент митно-тарифного регулювання: аспект визначення і контролю. Актуальні проблеми економіки. 2013. № 9. С. 42-48.
8. Гребельник О. П. Митна справа: підручник / О. П. Гребельник. – К.: Центр учбової літератури, 2014. 472 с.
9. Гребельник О. П. Місце і роль митних платежів у системі оподаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємств Освіта, менеджмент і бізнес: світовий вимір. 2011. №2. С.4-8.
10. Гуцаленко О.О. Економічна інтеграція та митна політика держави. Досвід Польщі Збірник наукових праць ЧДТУ: Економічні науки. 2009. Вип. 22-1. С. 62-65.

11. Дмитрик А.Б. Окремі питання удосконалення інституту митного оформлення. Порівняльно-аналітичне право. 2016. №1. С.185-188
12. Дудчак В.І. Митна справа.: Навч. посібник/ В.І. Дудчак, О.В. Мартинюк. К.:КНЕУ. 2002. 310 с.
13. ‘Дук Н. М. Дослідження територіальної організації митної діяльності в Україні з використанням ГІС-технологій Проблеми безперервної географічної освіти і картографії . 2013. Вип. 18. С. 57-60.
14. Дюмулен И. И. Международная торговля. Тарифное и нетарифное регулирование. М.:ВАВТ, 2011. 518 с.
15. Дятленко Н. М. Податкове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в країнах ЄС (на прикладі Німеччини) - досвід для України Митна справа : Науково-аналітичний журнал з питань митної справи та зовнішньоекономічної діяльності. 2009. № 6. С. 21-28.
16. Дьяченко О. В. Гармонізація та спрощення національної практики здійснення митних процедур в контексті європейської інтеграції. Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки. 2015. Вип. 30. С. 276-283
17. Дьяченко О. В., Зубко О.В. Економічна природа митного тарифу та його функції. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2014. Вип. 1(1). С. 176-182.
18. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна СОТ ЄС): посібник / Єгоров О. Б. – Одеса: ПЛАСКЕ ЗАТ, 2005. –226 с
19. Закон України «Про єдиний збір, який справляється в пунктах пропуску через державний кордон України» від 4 листопада 1999 р. № 1212-ХІV Відомості Верховної Ради України. - 1999. - № 51. - Ст. 454.: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>
20. Закон України «Про Митний тариф України» від 19 вересня 2013 № 584-VII Відомості Верховної Ради України №20-21. – ст.740: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>

21. Запорожець О. Ф. Система адміністрування митних платежів в Україні. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2012. № 2. С. 104-111.
22. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2018 рік URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF>
23. Карпінський Б.А., Залуцька Н.С. Вплив системи адміністрування податку на додану вартість на регіональний розвиток. Науковий вісник. – 2007. Вип. 17.3. С. 321-327.
24. Кіянчук І. М. Система справляння митних платежів в Україні/ І. М. Кіянчук Наука й економіка. 2014. Вип. 1. С. 29-34.
25. Князев В. Г. Налоговые системы зарубежных стран/ В. Г. Князев, Д. Г. Черник. М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1997. 204 с.
26. Комзюк В.Т. Функціонально-організаційна структура митних органів. Право і Безпека. - 2013. - № 1. - С. 70-74.
27. Крисоватий А. І. Митна справа: підруч./ А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 540 с.
28. Курок О.О. Забезпечення митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств на основі зарубіжного досвіду зменшення витрат. Сталий розвиток економіки. – 2011. - №5. – С. 281-284.
29. Лебедева Є. О. Інформаційне забезпечення митного оформлення товарів і транспортних засобів: вивчення досвіду зарубіжних країн. Митна справа. 2014. № 6. С. 48-53.
30. Лемеха Р. Автоматизація та інформатизація митних процедур як пріоритетні напрями вдосконалення адміністрування митних режимів в Україні. Адміністративне право і процес. 2020. №11/2020. С.126–133
31. Литвиненко Я. В., Якушик І.Д. Податкові системи зарубіжних країн: Навч. посіб. для студ. вузів. К.: Міжрегіон. акад. упр. персоналом, 2004. 205 с.

32. Ліханіна Ю.О. Митний пост аудит як інструмент державного контролю зовнішньоекономічної діяльності. Вісник Академії митної служби України. Серія: "Державне управління": науковий збірник. 2011. № 1. С. 111-117.
33. Луцик А. І. Митна політика України як стимулятор економіки в умовах інтеграційних процесів. Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. Тернопіль, 2010. Вип. 7. С. 91-93.
34. Любива Ю. В. Місце та роль фіскальної функції серед інших функцій митних органів. Вісник Академії митної служби України. Сер. : Право. 2009. № 1. С. 94-97.
35. Маклаков В. В. Конституции зарубежных государств: Учебное пособие. М.: Издательство БЕК, 2001 – 645с.
36. Митний кодекс України від 11 липня 2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 38-39. Ст. 288 (втратив чинність): URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/92-15>
37. Митний кодекс України від 12 грудня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. - 1992.- № 16. - Ст. 203 (втратив чинність): URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1970-12>
38. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. Відомості Верховної Ради України. - 2012.- № 44-45, № 46-47, № 48. - Ст. 552: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
39. Окуньков Л. А. Конституции государств Европы / Под ред. Л. А.Окунькова. - М.: Издательство НОРМА, 2001. - Т.2. – 816 с.
40. Омельченко А.В. Історія розвитку та перспективи вдосконалення митного законодавства України. Митна справа: Митні правила. - 2012. - № 4. – С. 72-77.
41. Офіційна інтернет-сторінка Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/>

42. Офіційна інтернет-сторінка Державної митної служби України.
URL: <https://customs.gov.ua/>
43. Офіційна інтернет-сторінка Національного банку України . -
Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
44. Офіційна інтернет-сторінка Міністерства фінансів України URL:
<https://www.mof.gov.ua/uk>
45. Офіційна інтернет-сторінка Державної казначейської служби
України URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
46. Пашко П. В. Система динамічного планування щодо забезпечення
повноти надходжень до Державного бюджету України. Вісник академії митної
служби України. 2010. №2(44) С. 5-10.
47. Петруня Ю. Є., Губа М.О. Адміністрування митних платежів: стан
і перспективи Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка. -
2012. № 1. С. 32-37.
48. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року Відомості
Верховної Ради України. - 2011.- № 13-12, №15-16, №17. - Ст. 112: URL:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
49. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження
Положення Про Державну фіскальну службу України» від 21 травня 2014 року
№ 236: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>
50. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної
фіскальної служби» від 21.05.2014 № 160: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/160-2014-%D0%BF>
51. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення
територіальних органів Державної фіскальної служби та визнання такими, що
втрапили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України» від 06 серпня
2014 року № 311: URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/311-2014-%D0%BF>
52. Програмне забезпечення для електронного декларування Diamond
Bridge: URL: <http://dbridge.at.ua/>

53. Прокопенко В. В. Митні платежі в Україні: зміст, особливості / В. В. Прокопенко, Д. В. Козлова Митна справа . - 2013. - № 4. - С. 50-56.
54. Савенкова Г. І. Вплив митної вартості на повноту стягнення митних платежів до державного бюджету. Збірник наукових праць ДонНУ. – 2010. № 1: URL: http://vuzlib.com.ua/articles/book/18944-Problemuy_razvitija_vneshneehko/86.html
55. Спрощення процедур торгівлі в Україні: оцінки та очікування бізнесу. Аналітичний звіт за результатами III хвилі опитування українських експортерів та імпортерів: URL: http://www.ier.com.ua/ua/trade_facilitation/analytical_products_TFD
56. Стужук Т. М. Митні платежі як надійне джерело наповнення бюджету. Науковий вісник ЧТЕІ КНТЕУ. – 2013. – №2. – С. 273-278.
57. Таранова С. В. Особливості функціонування митної служби США. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2010. №1 (3): URL: <http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2010-01/10tsvmss.pdf>
58. Терешко О. М., Мудь М.О. Проблеми та перспективи справляння ПДВ в Україні. Інноваційна економіка. 2013. № 2. С. 278-281.
59. Тимофєєва Н. О. Місце та функції митних платежів у системі оподаткування України. Управління розвитком. 2013. № 21. С. 91-93.
60. Федотов О. П., Зотенко О.О. Митниця в організаційній системі та структурі митних органів України. Митна справа. - 2012. - № 2. - С. 39-44.
61. Федотов О. П. Організація митної діяльності / О. П. Федотов, О. О. Зотов Митна справа. 2012. № 4 (82). С. 99-104.
62. Філіпенко, Т. В. Правові форми співробітництва в галузі вдосконалення митного законодавства України / Т. В. Філіпенко, В. В. Філатов Митна справа. 2009. №-6(66). С. 28-34.
63. Хіміч К. І., Маркова Л. Г. Досвід адміністрування податків у країнах з розвиненою економікою та можливості його адаптації в Україні / Вісник ДДФА. 2010. № 2 (24). С. 150-156.

64. Ченцов В. В. Досвід модернізації митної служби США та можливості його імплементації в Україні. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2009. № 1 (1). 11 с.

65. Ченцов В. В. Митна служба в системі державного управління в зарубіжних країнах: компоративний аналіз . Університетські наукові записки. 2009. Вип. 1. С. 333–339.

66. Ченцов В. В. Особливості еволюції управлінської структури Державної митної служби України ДРІДУ : НАДУ. 2009. № 2 (2). С.151-158.